

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

30. maj 2023

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 168 (Alm. del) af 18. april 2023 stillet efter ønske fra Pelle Dragsted (EL)

Spørgsmål

Aage Frandsen skriver i bogen "Lovgivningsprocessen i praksis" (2008), s. 64: "I nogle tilfælde anvendes betegnelsen forlig og i andre tilfælde aftale, men deri ligger der ikke nogen indholdsmæssig forskel. Ordene forlig og aftaler bruges i flæng". I modsætning hertil udtalte statsministeren under spørgetimen den 7. februar 2023: "Men der er jo en forskel på, om man laver et forlig, eller om man laver en aftale, og det ved alle Folketingets partier jo, for ved et forlig binder vi hinanden på godt og ondt, og ofte har vi jo forlig på områder, hvor det har en meget, meget lang rækkevidde eller af nogle andre årsager. En aftale er jo en anden institution, og hvis ikke der var forskel på de to, ville vi jo kun lave aftaler eller kun lave forlig med hinanden. Så man kan sige, at alle jo ved, at spillereglerne omkring henholdsvis en aftale og et forlig er forskellige, og at et forlig binder på en helt anden måde, end når en kreds indgår en aftale eller en stemmeaftale. Det er også afhængigt af, hvordan mandaterne i øvrigt måtte falde ud omkring et lovforslag." Der henvises til svar på spørgsmål nr. US 5 (folketingsåret 2022-23, 2. samling). Vil ministeren på den baggrund redegøre for, hvad regeringen anser som forskellen mellem et forlig og en aftale?

Svar

Et forlig er overordnet set en politisk forhandlet, ikke-juridisk bindende aftale indgået mellem partier i Folketinget. Aftalen forpligter de pågældende forligspartier til at forsøge at gennemføre og opretholde de i aftalen indeholdte politiske tiltag, så længe aftalen gælder og på den måde sikre politisk stabilitet på et politikområde over tid.

Forligningsfortolkning er politiske spørgsmål baseret på normer og praksis blandt Folketingets partier, som løbende er blevet udviklet af Folketingets partier og skiftende regeringer. Der er ikke tale om juridiske spørgsmål. Der er derfor ingen formel håndhævelse eller sanktionering af forligsbrud. Der er således – ligesom på andre politiske områder – tale om en vis dynamisk udvikling.

Det tilstræbes, at det fremgår klart af politiske aftaler, om en aftale – eller dele af en aftale – har karakter af forlig eller stemmeaftale for at undgå situationer, hvor partier bag en aftale har forskellig opfattelse af karakteren af en aftale.

Et forlig adskiller sig fra en stemmeaftale. En stemmeaftale forpligter regeringen til at fremlægge fx lovforslag, ændringsforslag eller aktstykke, som partierne bag aftalen er forpligtet til at stemme for. Der etableres ofte en form for aftalekreds, der løbende følger op på aftalen og der kan fx være aftale om en opfølgende evaluering, men der er ingen bindinger partierne i mellem i forhold til at ændre lovgivningen på området igen mv.

Som det også fremgår af besvarelsen på FIU 19 (2022-2023) har jeg noteret mig, at Udvalget for Forretningsorden vil drøfte generelle normer for politiske forlig på baggrund af besvarelsen af spørgsmålet, jf. brev fra Folketingets formand til statsministeren af 25. januar 2023 om høringsfrister. Finansministeriet bidrager, hvis ønsket, gerne til drøftelsen.

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen
Finansminister